1 ИЈУН УШАГЛАРЫ БЕЈНӘЛХАЛГ МҮДАФИӘ КҮНҮДҮР

КӘЈӘРЧИН ГОНАҒЫМЫЗДЫР

ОНУ ҺӘР АЈ КӨЗЛӘЈИРЛӘР

Бизим Азәрбајҹан балалары «Көјәрчин» журналыны һәр ај сәбирсизликлә көзләјирләр. Ахы, бу журнал өзүнүн рәнкарәнк, әлван шәкилләри, нағыллары, ше'рләри, һекајәләри, мараглы материаллары илә онлара севинҹ вә фәрәһ кәтирир. Журналын 200 минә јахын абунәчиси вардыр, бу о демәкдир ки, ики јүз мин ушаг бу журналы охујур, мүталиә едир. «Көјәрчин»и мәктәб китабханалары да алыр. Демәк, онларын — охуҹуларын сајы даһа чохдур.

«Көјәрчин»ин илк нөмрәси отуз ил бундан әввәл, 1958-чи илин јанвар ајында чапдан чыхмышдыр. Ајлар, илләр өтдүкчә кет-кедә ушагларын арасында бөјүк һөрмәт вә нүфуз газанан журнал онларын севимли журналларындан биринә чеврилмишдир. Нә гәдәр һекајә, ше'р, нағыл чап олунмушдур, сајмагла гуртармаг олмаз, һамысыны бир јерә јығмаг мүмкүн дејил. Тәкчә Азәрбајҹан јазычылары јох, һәм дә гардаш республикаларын, дүнја халгларынын јазычылары онун сәһифәләриндә тез-тез көрүнмүшдүр. Ушаглар нағыллары чох севирләр. Буна көрә журналын демәк олар ки, һәр нөмрәсиндә бир, јахуд ики нағыл чап олунур. Һәтта журналын илк нөмрәси чыхандан сонра онун сәһифәләриндә Азәрбајҹанын ән көркәмли сәнәткарларынын имзаларына раст кәлирик. Сүлејман Рәһимовун, Мирзә Ибраһимовун, Әли Вәлијевин, Мәммәд Раһимин, Рәсул Рзанын, Сүлејман Рүстәмин, Меһди Һүсејнин, Әһмәд Чәмилин, Илјас Әфәндијевин, Мирварид Дилбазинин, Никар Рәфибәјлинин јени әсәрләри илә чыхышлары әламәтдар һадисәдир.

«Көјәрчин» Азәрбајҹан ушаг вә кәнҹләр әдәбијјатынын инкишафында балаларымыз үчүн јени-јени әсәрләрин мејдана чыхмасына тә'сир көстәрмишдир. Унудулмаз јазычыларымыздан Јусиф Әзимзадә, Микајыл Рзагулузадә, Меһди Сејидзадә, Һәбибә, Ејнулла Ағајев, Зејнал Чаббарзадә журнал сәһифәләриндә мараглы ше'рләр вә һекајәләрлә чыхыш етмишләр. Һәлә мүасир јазычыларымызын әсәрләрини демирик. Кәнҹ әдәби гүввәләрин дә инкишафында «Көјәрчин» журналы редаксијасы әлиндән кәләни әсиркәмир. Аләмзар Әлизадә, Әләскәр Әлиоғлу, Гәшәм Исазадә, Шаһин Хәлилов, Тофиг Мирзә кими исте'дадларын илк ше'рләри журналымызда чап олунмушдур.

«Көјәрчин» — балаларымыз үчүн бир-бириндән мараглы рубрикалар ачмышдыр. «Достлуг клубу» — бүтүн ушаглары достлуға сәсләјән бир рубрикадыр. Бу клубда республикаларда јашајан ушагларын шән ојунлары өјрәдилир. «Тәбиәт кушәси» дүнјадакы гејри-ади тәбиәт һадисәләри һаггында ушаглара мә'лумат верир. «Елм вә сәнәт улдузлары» силсиләсиндә дүнјанын ән бөјүк алимләри, сәнәткарлары һаггында сөһбәт ачылыр. Бу мараглы сөһбәтләри ушагларла јазычы Емин Маһмудов апарыр. «Балаҹа Нәсрәддин» исә јумор долу, әјләнҹәли кушәдир. Шаир Һикмәт Зија һәр дәфә хүсуси һәвәслә һазырлајыр. Бүтүн бунлардан әлавә журналын «Кәнҹ идманчынын сәһифәси», «Һәр бир сәнәт јахшыдыр, һансыны истәсән сеч», «Ахтар, дүшүн һәр дәфә, сәниндир бу сәһифә», «Китаб рәфи», «Сүнбүл кукланын китабханасы» кими кушәләр кениш фәалијјәт көстәрир. «Көјәрчин»ин шәкил галерејасы»нда дүнјанын бөјүк рәссамларынын ушаг портретләринин дәрҹ олунмасы естетик тәрбијә илә әлагәдардыр. Гој ушаглар индидән әсл, бөјүк сәнәтлә үз-үзә кәлсинләр, көрсүнләр, танысынлар. Бу мә'нада јазычыларымызын, рәссамларымызын, бәстәкарларымызын һәјатындан бәһс едән материалларын ушагларын тәрбијәсиндә нечә бөјүк рол ојнадығыны изаһ етмәјә еһтијаҹ јохдур.

Гардаш республикаларда чыхан ушаг журналлары илә әлагәләр күчлүдүр. Хүсусилә Украјнанын «Барвинок» вә «Малјатко» журналлары илә. Литва ушагларынын севимли журналы «Гјанус» адланыр. Бу журналла «Көјәрчин» чохдан достлуг едир. Һәтта бу достлуг кенишләниб, ики мәктәб арасында достлуға чеврилиб. Литванын Швенчион рајонундакы Решкутанај кәнд сәккизиллик мәктәби илә Сумгајытын 21 нөмрәли мәктәби достлуг әлагәләри сахлајыр. Сумгајыт мәктәбинин мүәллимләри, шакирдләри кечән илин нојабр ајында Литванын Решкутанај кәнд мәктәбинин гонағы олмушлар. Бу ил исә сумгајытлылар литвалылары өз мәктәбләриндә гаршылајаҹаглар. Әлбәттә, бу достлуг әлагәләри өз әксини һәм «Гјанус», һәм дә «Көјәрчин» журналынын сәһифәләриндә тапмышдыр.

Журналын бүтүн јај нөмрәләри һазырдыр, пајыз нөмрәләри һаггында тәлаш кечирмәјә дәјмәз. Чүнки бу нөмрәләрин дә материаллары вар, әлван вә рәнкарәнк материаллар! Јазычы Һәбибә өмрүнүн сонуна гәдәр бу журналда әмәкдашлыг етмиш, ејни заманда ушаглар үчүн һекајәләр јазмышдыр. «Көјәрчин» ону јада салыр, һәм һекајәләрини чап едир, һәм дә өзү һаггында хатирә очерки. Јәгин ки, мәшһур испан шаири Лорканын ушаглар үчүн јаздығы ше'рләр һамыја мараглыдыр. Онун ше'рләри Рафиг Јусифоғлунун тәрҹүмәсиндә чапдан чыхаҹагдыр. Кимнастика ојунлары ушаглары чох марагландырыр. Бу барәдә кениш мә'лумат вериләҹәкдир. «Елм вә сәнәт улдузлары» силсиләсиндән Емин Маһмудовун Репин, Бетһовен вә Микеланчело һаггында јаздығы һекајәләр ушагларын хошуна кәләҹәкдир. Әмраһ Әмраһовун, Фуад Тарывердијевин һекајәләри, Чабир Новрузун, Адил Чәмилин, Ағасәфанын, Мәммәд Намазын, Аслан Кәмәрлинин, Мобил Гулузадәнин, Елдар Ибраһимин, Әләскәр Әлиоғлунун ше'рләри чапа һазырдыр. Чаһанкир Мәммәдов алты јашлы ушагларын һәјатындан сәһнәчик јазмышдыр, бу сәһнәчик дә јахын нөмрәләрин бириндә чыхаҹагдыр. Јазычылардан Гылман Илкин, Һүсејн Аббасзадә, Елчин «Көјәрчин» үчүн јени һекајәләр јазырлар.

«Көјәрчин»ин һәр јердә охуҹулары вар: Күрҹүстанда, Ермәнистанда, Өзбәкистанда, Москвада вә башга јерләрдә. Бу журнал тәкчә ушаглар үчүн јох, һәм бағча тәрбијәчиләри, һәм ибтидаи синиф мүәллимләри, институт вә техникум тәләбәләри үчүн лазымдыр. Ушаг әдәбијјатымызы вә мәтбуатымызы тәдгиг едән алимләр дә «Көјәрчин» журналыны мүнтәзәм сурәтдә изләјирләр.

«Көјәрчин» журналы һәмишә учуша һазыр вәзијјәтдәдир. Биз истәјирик ки, онун ганадлары даһа мөһкәм олсун, рәнкарәнк вә әлван олсун, бүтүн Азәрбајҹан ушагларына бир севинҹ әрмәганы кими тә'сир бурахсын. Истәјирик ки, «Көјәрчин» бүтүн Азәрбајҹан аиләләринә — о евин балаҹа саһиби кими, бир ишыг кими дахил олсун!

Тофиг МАҺМУД,
«Көјәрчин» журналынын редактору.